

Miljöredovisning 2017

Region Uppsala

Gällande Region Uppsala miljöarbete år 2017

Inledning

Miljöredovisningen för år 2017 följer upp målen i Miljöprogram 2015-2018 för Region Uppsala. Programmet har tre övergripande miljömål; minskad klimatpåverkan, en hälsosam och giftfri miljö samt en hållbar och effektiv resursanvändning. I miljöprogrammet finns också en vision om att Region Uppsala ska bli fossilbränslefritt till år 2020.

Av de totalt 24 detaljerade miljömål som programmet innehåller visar flertalet av dem positiva resultat. Exempelvis har kollektivtrafiken högre grad av fossilfria drivmedel, vilket är en stor bidragande faktor till årets stora minskning av Region Uppsalas klimatpåverkan. Vissa mål har redan uppnåtts och exempelvis målen om utfasningen av ftalatinnehållande förbrukningsvaror samt energieffektiviseringsmålet har hittills uppnåtts två gånger om. Det är glädjande och visar att miljöprogrammet med tydliga och väl förankrade mål ger oss förutsättningar för att styra och driva arbetet i rätt riktning.

Resultatet visar förstås även på att vi fortfarande har utmaningar i miljöarbetet. Det finns förbättringsmöjligheter för att minska påverkan från såväl medarbetares som patienters resor till och från vården, avveckling av kemikalier blir en alltmer komplex fråga och vi behöver fortsätta se över vår användning av vissa typer av förbrukningsvaror och medicinska gaser.

En framgångsfaktor för att minska vår miljöpåverkan är Region Uppsalas förebyggande och systematiska miljöarbete. Att vi har varit miljöcertifierade i över tio år är en avgörande faktor för att få genomslag för våra målsättningar och åtgärder som leder oss framåt. Det goda miljöarbete som genomfördes år 2017 ska vi värna om även framöver. Vi ska fortsätta ligga i framkant bland regioner och landsting och vi ska fortsätta ha ett miljöarbete att vara stolta över som ger goda effekter även för länets hållbara utveckling!

Börje Wennberg
Regionstyrelsens ordförande

Innehåll

INLEDNING.....	2
REGION UPPSALAS MILJÖPÅVERKAN	4
REGION UPPSALAS POLICY OCH VISION FÖR MILJÖARBETET	5
UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅLEN I MILJÖPROGRAM 2015–2018	6
MINSKAD KLIMATPÅVERKAN.....	6
TRANSPORTER	8
ENERGI	13
FÖRBRUKNINGSVAROR.....	15
HÄLSOSAM OCH GIFTFRI MILJÖ	16
KEMIKAlier	16
LÄKEMEDEL.....	18
LIVSMEDEL OCH TEXTILIER.....	21
HÅLLBAR OCH EFFEKTIV RESURSANVÄNDNING	23
MILJÖANPASSADE FASTIGHETER.....	23
AVFALL	23
BIOLOGISK MÅNGFALD.....	25
EN MILJÖCERTIFIERAD ORGANISATION.....	28
MINSKAD MILJÖPÅVERKAN GENOM HÅLLBAR UPPHANDLING	29
SOCIALT ANSVAR I SAMBAND MED UPPHANDLING	29

Region Uppsalas miljöpåverkan

Från och med 1 januari 2017 har Landstinget i Uppsala Län tillsammans med Regionförbundet i Uppsala län bildat Region Uppsala. Då denna redovisning avser år 2017 och är den första miljöredovisning där organisationen benämns vid sitt nuvarande namn – Region Uppsala.

Region Uppsala med cirka 11 000 anställda år 2017 ska finnas till för människorna i Uppsala län. Uppdraget är att arbeta för och stärka en hälso- och sjukvård i världsklass, främja hälsa och miljö och regional utveckling samt skapa en långsiktigt hållbar tillväxt. Dessutom ska länsinvånarna erbjudas en konkurrenskraftig och effektiv kollektivtrafik och kulturella upplevelser som berikar länsinvånarna och skapar förståelse och samband. Allt detta arbete ska genomsyras av ett aktivt hållbarhetsarbete som säkerställer framtida generationers resurser och förutsättningar. Åtta kommuner tillhör länet: Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar.

Region Uppsalas omfattande verksamhet har en stor påverkan på den yttre miljön, genom användandet av naturresurser i form av energi och material samt genom utsläpp till luft, mark och vatten. Många av utsläppen har även en negativ effekt på människors hälsa. De mest betydande aktiviteterna inom Region Uppsala som kan påverka såväl hälsa som miljö negativt, redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1: Region Uppsalas betydande miljöpåverkande aktiviteter.

Miljöpåverkande Aktiviteter	Miljöpåverkan	Hälsoeffekter
Transporter	Ökad växthuseffekt, övergödning, förorening, marknära ozon	Ökad risk för cancer, astma, luftvägssjukdomar, nedsatt lungfunktion.
Byggnationer	Beroende på materialval, konstruktion och arkitektur kan byggnationer bland annat bidra till att tillföra farliga ämnen och påverka energiförbrukning, såväl under byggnadsskede som under resten av byggnadens livslängd	Rätt planerat leder byggnationen till en god inommiljö. Fel planering kan bidra till negativa hälsoeffekter.
El, värme och kyla	Ökad växthuseffekt, förorening.	Kväveoxidutsläpp vid förbränning ger nedsatt lungfunktion och irritation på luftvägar.
Läkemedel	Ökade halter av svårnedbrytbara läkemedel i miljön. Ökad växthuseffekt av anestesigaser.	T.ex. antibiotika ökar risken för bildning av resistent bakteriestammar och därav följande svårbotade infektionssjukdomar.
Kemikalier/ ämnen i varor	Spridning av ämnen som är skadliga för miljön till luft, mark och vatten.	Försämrade arbetsmiljö, spridning av ämnen som är cancerogena, reproduktionsstörande och allergiframkallande.
Förbrukningsvaror	Ökad växthuseffekt, spridning av ämnen som är skadliga för miljön till luft, mark och vatten	Spridning av hälsofarliga utsläpp från produktionsanläggningar
Livsmedel	Ökad växthuseffekt, spridning av bekämpningsmedel.	Hälsorisker för bönder i de länder där maten produceras.
Avfall	Ökad växthuseffekt, övergödning och förorening om avfallet inte hanteras rätt.	Kväveoxidutsläpp vid förbränning ger nedsatt lungfunktion och irritation på luftvägar.

Region Uppsalas policy och vision för miljöarbetet

Nedan redovisas Region Uppsalas policy och vision för miljöarbetet. Denna miljöpolicy började gälla 1 januari 2015 och fastställdes av landstingsfullmäktige i juni 2014.

Genom hälso- och sjukvård, habilitering och tandvård bidrar Region Uppsala till att främja god hälsa och välmående hos invånarna i länet.

Region Uppsalas verksamhet omfattar också kultur, kollektivtrafik och fastighetsförvaltning. All verksamhet påverkar miljön, både lokalt och globalt. Utsläpp till luft, mark och vatten, en minskad biologisk mångfald och störda ekosystem ger på sikt hälsorisker.

För att ständigt minska vår miljöpåverkan bedriver Region Uppsala ett förebyggande och systematiskt miljöarbete som bland annat fokuserar på minskade utsläpp, resurshushållning och kretsloppstänkande.

Utöver de grundläggande myndighetskraven och miljölagstiftningens krav, bygger miljöarbetet på de tre övergripande miljömålen Minskad klimatpåverkan, Hälsosam och giftfri miljö, samt Hållbar och effektiv resursanvändning:

- Vi **minskar vår klimatpåverkan** genom att exempelvis välja kollektiva transporter som använder fossilfria drivmedel och produktion av energi från förnyelsebara resurser. Vi hushåller med energi och väljer varor med låg klimatpåverkan.
- Vi **minimerar våra utsläpp** av farliga ämnen till luft, mark och vatten genom att exempelvis inte sprida läkemedel och kemikalier som är skadliga för miljö och hälsa. Vi väljer ekologiskt producerade livsmedel och textilier.
- Vi **använder resurserna effektivt** under hela deras livscykel. Vi ställer hållbarhetskrav vid upphandling, ser över användningen av olika produkter och har ett kretsloppstänkande i avfallshanteringen. Vi värnar den biologiska mångfalden som är grunden för livsviktiga processer som rening av luft och vatten och pollinering av växter.

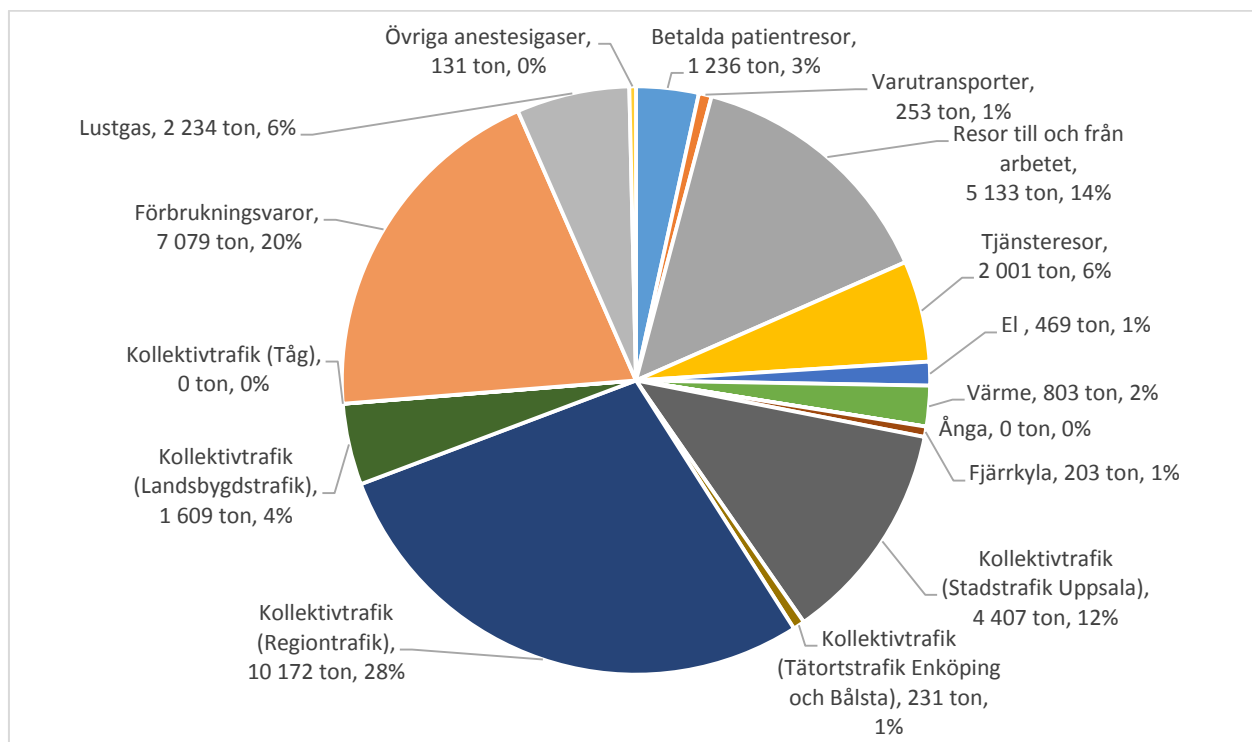
Uppföljning av miljömålen i Miljöprogram 2015–2018

I följande kapitel redovisas resultaten för de detaljerade miljömålen som ska leda till att de övergripande miljömålen uppnås. Miljömålen bryts årligen ner på förvaltningsnivå och följs upp minst två gånger per år i samband med förvaltningsledningarnas genomgångar av miljöarbetet.

Minskad klimatpåverkan

Region Uppsalas omfattande verksamhet påverkar växthuseffekten. Utsläppen av de växthusgaser som Region Uppsala kan mäta, minskade med 27 procent år 2017 jämfört med år 2016. Den största utsläppsminskningen under 2017 står kollektivtrafiken för – en minskning med över 14 000 ton koldioxid. Detta är tack vare att den ökande andelen biodrivmedel börjar ge effekt. I Figur 1 visas andelen utsläpp av växthusgaser från de största utsläppskällorna inom Region Uppsala under 2017 och i Figur 2 jämförs utsläppen mellan åren 2010–2017 som går att mäta. I diagrammen är utsläppen omräknade till koldioxidekvivalenter¹.

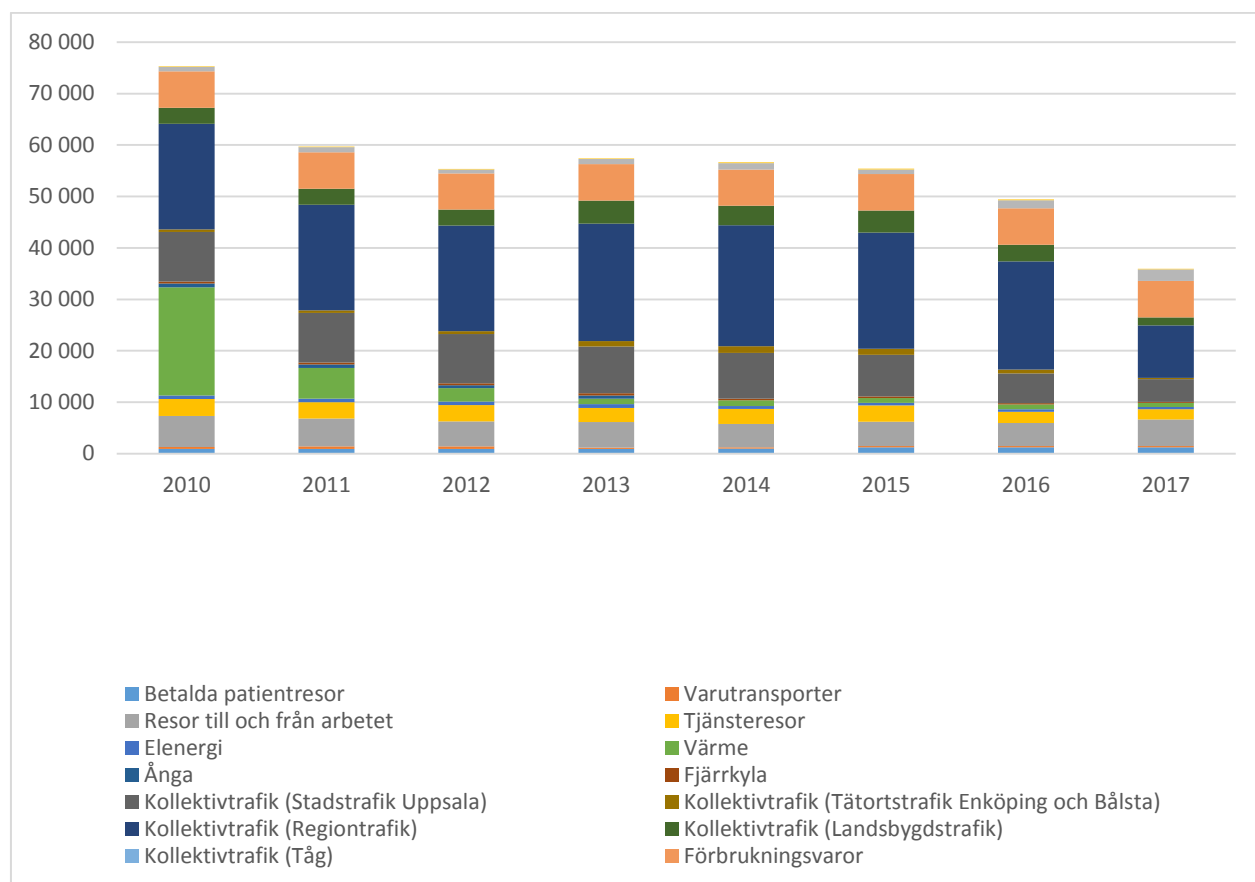
Figur 1: Uppmätta utsläpp av koldioxid 2017 fördelat på olika mätbara utsläppskällor².

¹ Mått på mängd klimatpåverkande gaser, där bidraget från varje enskild gas har räknats om till den mängd koldioxid som har samma inverkan på klimatet.

² Följande antaganden har gjorts: Region Uppsala använder förnybar elenergi och koldioxidneutral fjärrvärme. Om Region Uppsala skulle fortsatt att köpa den normala energimixen skulle koldioxidutsläppen vara drygt 14 ton istället för drygt 1 ton. Ett kilo lustgas motsvarar 298 kilo koldioxid. Ett kilo av övriga anestesigaser (Isofluran, Sevofluran och Desfluran) motsvarar mellan 216 och 1 790 kilo koldioxid.

Figur 2: Totala utsläpp av klimatpåverkande gaser omräknat till ton koldioxidekvivalenter 2010–2017 ³.

³ Följande förklaringar finns till posterna: Den värmestatistik som används i Figur 2 är inte graddagskorrigerad. I figur 1 och 2 redovisas endast patientresor betalda av Region Uppsala. De varutransporter som redovisas är de tre största direkttransporterna till Region Uppsala – transporter av tvätt, mat från storköket i Västerås och post. Vi utgår från tidigare års beräkningar för dessa transporter. Det betyder att de faktiska utsläppen är från år inte mäts och redovisas, utan utsläppskällan tas med som schablon för att relatera den till övriga utsläppskällor. De tre största utsläppskällorna av koldioxidutsläpp från tjänsteresor är ambulanser, intensivvårdshelikoptern och flygresor. För kollektivtrafiken redovisas 2012 års statistik även i staplarna för år 2010 och 2011, då mätningarna startade år 2012. Statistiken för förbrukningsvaror utgår från en utredning genomförd år 2013. Denna klimatpåverkan inkluderar framställning av material (plast, cellulos etc.) i varor och förpackningar samt transporter av materialet.

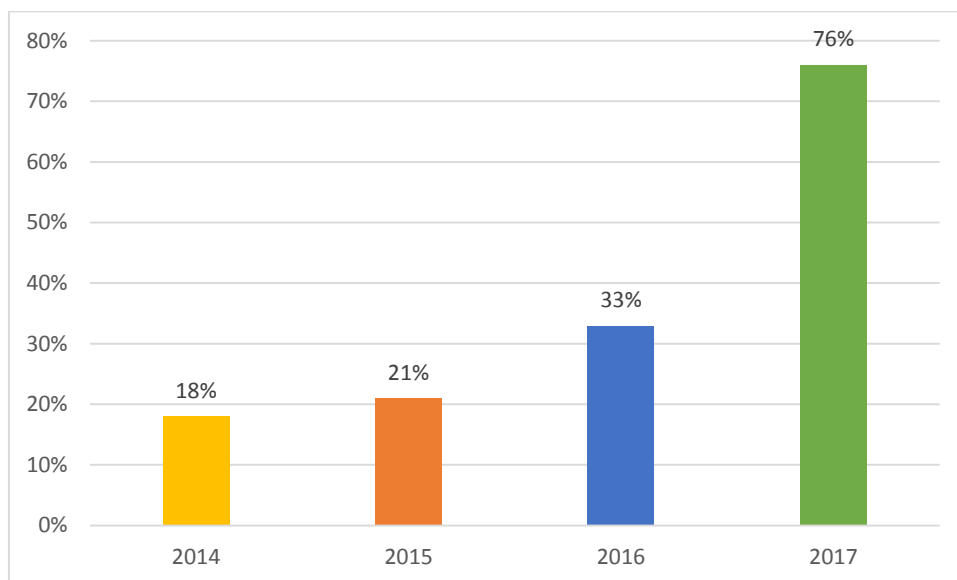
Transporter

Miljömål – Fossilfri busstrafik

År 2018 ska 80 procent av Upplands lokaltrafiks kilometerproduktion för busstrafiken utföras med fossilfria bränslen.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Under år 2017 utfördes drygt 76 procent av Kollektivtrafikförvaltningens busstrafiks kilometerproduktion med fossilfria bränslen jämfört med 33 procent år 2016, se Figur 3.

Figur 3: Andel fossilfri kilometerproduktion hos Kollektivtrafikförvaltningen under åren 2014–2017.

Den huvudsakliga anledningen till att en större andel kilometerproduktion blivit fossilfri under 2017 är att biodiesel används i allt högre utsträckning. En av de upphandlade trafikutförarna är numera helt fossilfri och övriga trafikutförare närmar sig också fossilfrihet snabbt. Biogasen som produceras av Uppsala Vatten och används i stadstrafiken är under 2017 helt utan inblandning av naturgas. Dessutom pågår ett arbete för att påbörja elektrifiering av stadsbusstrafiken i Uppsala från hösten 2019.

Miljömål – Utsläpp av kväveoxider och partiklar från kollektivtrafiken

År 2018 ska utsläppen av kväveoxider och partiklar från kollektivtrafiken ha minskat i jämförelse med år 2014.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Utsläppen av både kväveoxider och partiklar från kollektivtrafiken har minskat under 2017 jämfört med tidigare år.

Utsläppen av kväveoxider minskade mellan åren 2016–2017 från 1,66 g/kWh till 1,55 g/kWh. Utsläppen av partiklar från kollektivtrafiken minskade från 0,014 g/kWh 2016 till 0,013 år 2017.

Utsläpp av partiklar och kväveoxider beror i stort sett uteslutande på motorteknikutveckling. Att byta ut fordon till nyare miljöklass (Euro 6), eller att byta ut förbränningsmotorer till elmotorer, driver denna utveckling.

Miljömål – Energieffektivitet i busstrafiken

År 2018 ska busstrafiken använda 5 procent mindre energi per personkilometer i jämförelse med år 2014.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Energianvändningen i busstrafiken ökade visserligen mellan år 2016–2017, från 156 747 MWh till 157 650 MWh. Men bussarna körde också längre sträcka, antalet kWh/fordonskilometer minskade därför med en dryg procent under 2017.

Miljömål – Resor till och från arbetet

År 2018 ska utsläppen av koldioxid från resor till och från arbetet vara minst 4 procent lägre per anställd jämfört med år 2014.

Resultat: Målet har gått åt fel håll. Antalet kilo koldioxidutsläpp per årsarbetare har ökat till 594 kilo år 2017, i jämförelse med 571 kilo per årsarbetare år 2014. Det motsvarar en ökning med 4 procent. Hur fördelningen ser ut för olika transportslag finns i Figur 4 som visar fördelningen mellan de transportslag Region Uppsalas medarbetare använder.

Den huvudsakliga anledningen till att målet går åt fel håll är att antalet anställda som kör bil till arbetet har fått längre körsträcka. Det vanligaste färdssättet till arbetet året runt är cykling med 31 procent.

För att bidra till minskade koldioxidutsläpp från resor till och från arbetet fortsätter arbetet med stimulansprojekt där medarbetare får testa att åka kollektivt och cykla. Stimulansprojekt har genomförts under både vår och höst 2017 i samarbete med Friskhuset. Under vintern genomfördes även projektet ”Vintercyklisten” i samarbete med Uppsala kommun. Anställda inom Region Uppsala erbjuds dessutom möjligheten att köpa årskort på kollektivtrafiken via nettolöneväxling. Det är 815 personer inom Region Uppsala som har antagit erbjudandet vid slutet av år 2017.

Figur 4: Andel resande till och från arbetet fördelat på transportslag för hela Region Uppsala.⁴

Miljömål – Patientresor

År 2018 ska utsläppen av koldioxid från patienters resor⁵ till och från vården vara 5 procent lägre, i jämförelse med år 2014.

Resultat: Målet har gått åt fel håll. Vid utgången av år 2017 hade koldioxidutsläppen från patientresor ökat med 26 procent till 1 236 ton koldioxid, att jämföra med 981 ton år 2014. Den huvudsakliga orsaken är en ökning av antal mil taxiresor som 2017 var 534 000 mil jämfört med 414 000 mil år 2014. Koldioxidutsläppen från olika typer av patientresor presenteras i Figur 5.

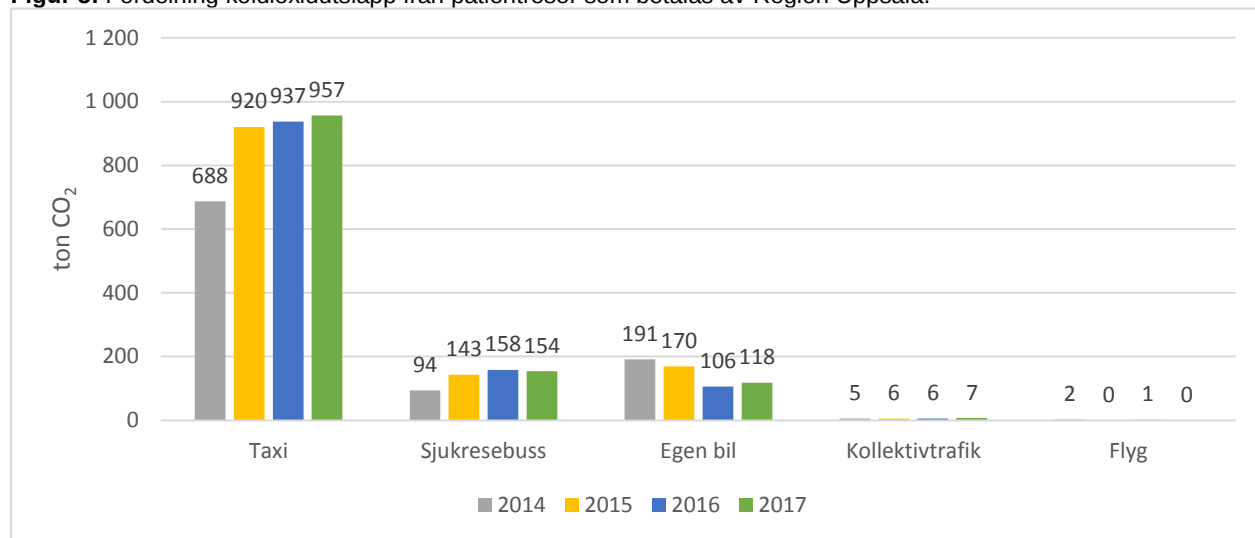
Under år 2018 kommer Kollektivtrafikförvaltningen presentera en utredning för att effektivisera och samordna de resor som sker via sjukresor och färdtjänst. För att minska utsläppen från patientresor med bil kommer UL under 2018 ge patienter möjligheter att få kallelse via en app som också fungerar som bussbiljett.

Region Uppsala har tagit fram en strategi för digital utveckling och e-hälsa. I strategin finns ett målområde som handlar om att invånare/patienter ska kunna erbjudas digitala vårdmöten, egenmonitorering i hemmet och utveckling av teknisk stöd för egenvård i hemmet. Alla dessa kommande digitala lösningar kan leda till minskade patientresor.

⁴ Andel resande till och från arbetet fördelat på transportslag som bidrar till ökade koldioxidutsläpp (rött) och transportslag som inte ger koldioxidutsläpp (grönt).

⁵ I målet räknas endast de patientresor som betalas av landstinget: taxi, flyg kollektivtrafik och ersättning för egen bil.

Figur 5: Fördelning koldioxidutsläpp från patientresor som betalas av Region Uppsala.

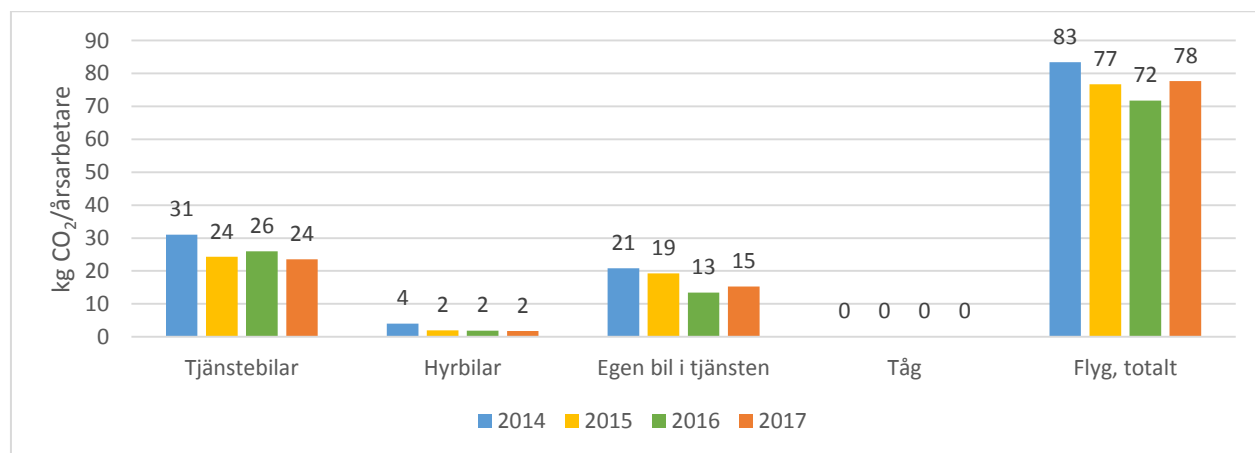
Miljömål – Tjänsteresor

År 2018 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 10 procent mindre per anställd jämfört med år 2014.

Resultat: Målet går åt rätt håll. Vid utgången av år 2017 hade koldioxidutsläppen från tjänsteresor minskat med 15 procent per årsarbetare jämfört med 2014. Den huvudsakliga anledningen till att målet gått åt rätt håll är att utsläppen från tjänstebilar, egen bil i tjänsten, hyrbilar och flyget minskat jämfört med år 2014. Andelen förnybara bränslen har ökat för tjänstefordon och den reguljära flygplansflottan har blivit något mer energieffektiv.

Från och med 2018 har intern klimatväxling införts för flygresor till och från Göteborg, Malmö och Umeå. Klimatväxlingen innebär en höjning av flygpriset med 30 procent. Intäkterna från höjningen kommer användas till interna, klimatförbättrande åtgärder.

Figur 6: Koldioxidutsläpp från tjänsteresor inom Region Uppsala fördelat per årsarbetare.

Tabell 2: Koldioxidutsläpp från tjänsteresor inom Region Uppsala fördelade per årsarbetare.

Antal mil och CO ₂ per årsarbetare för hela Region Uppsala	2014		2015		2016		2017			
	Antal mil	Kg CO ₂	Antal mil	Kg CO ₂	Antal mil	Kg CO ₂	Antal mil	Kg CO ₂	Förändring CO ₂ 2016 - 2017	Förändring CO ₂ 2014 - 2017
Tjänstebilar	22	31	21	24	22	26	21	24	-9%	-24%
Hyrbilar	2,8	4,0	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	-7%	-57%
Egen bil i tjänsten	12	21	11	19	7,8	13	9,0	15	14%	-26%
Tåg	28	0,0	30	0,0	34	0,0	31	0,0	-9%	-59%
Flyg, totalt	68	83	84	77	77	72	84	78	8%	-7%
Totalt	132	139	148	122	142	113	146	118	5%	-15%

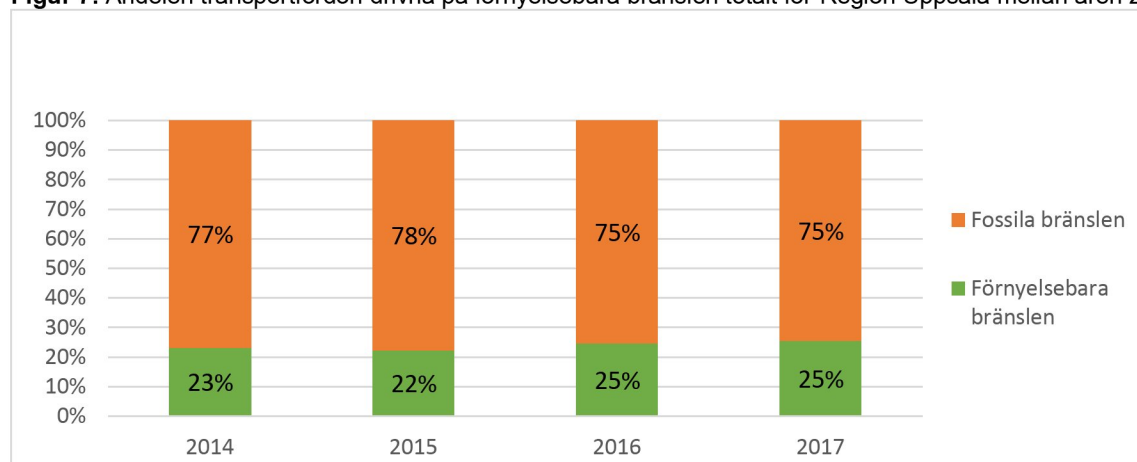
Miljömål – Transportfordon

År 2018 ska minst 70 procent av de transportfordon⁶ Region Uppsala leasar eller köper drivas med fossilfria bränslen.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll, men inte tillräckligt fort. Vid årsskiftet år 2017 drevs 25 procent av transportfordonen med icke-fossila bränslen, se Figur 7.

Det finns ett tiotal biogasfordon och fyra elfordon. Sedan 2017 finns det möjlighet att tanka HVO⁷ 100 (biodiesel) i Uppsala. Blodbussen och två lastbilar från Fastighet och service tankar nu framförallt HVO 100. För de tyngre fordonen/lastbilar finns garantier från fordonstillverkare att fordonen är anpassade för HVO 100. Sådana garantier finns inte från fordonstillverkarna för ambulanser. Förhoppningsvis kommer sådana garantier kunna ges under 2018 för ambulanser, som då skulle kunna börja tankas med HVO 100.

Figur 7: Andelen transportfordon drivna på förnyelsebara bränslen totalt för Region Uppsala mellan åren 2014–2017.

⁶ Med transportfordon avses minibuss, ambulanser, lastbilar och skåpbilar.

⁷ HVO= Vätebehandlad Vegetabilisk Olja (engelska: Hydrogenerated Vegetable Oil). HVO kan produceras från olika typer av oljor och fetter som genom en hydreringsprocess skapar en syntetisk diesel som har samma kemiska egenskaper som en diesel av fossilt ursprung.

Energi

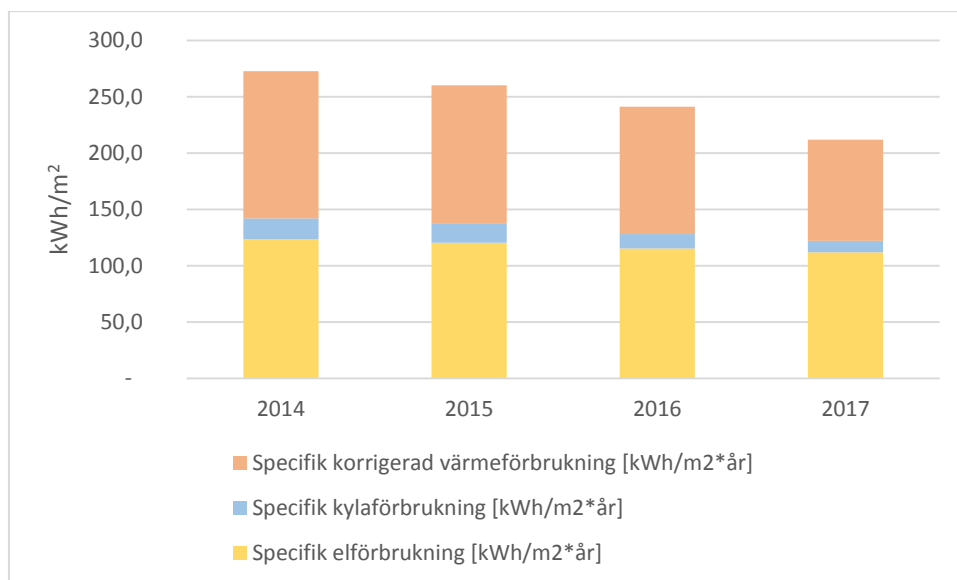
Miljömål – Energianvändning

År 2018 ska energianvändningen i Region Uppsala vara minst 10 procent lägre per kvadratmeter än 2014.

Resultat: Region Uppsala har sedan 2014 observerat en markant minskning av användningen av samtliga energislag. Totalt har energianvändningen per kvadratmeter 2017 reducerats med 20 procent jämfört med 2014 – störst nedgång uppvisar fjärrkyla (-41 procent) följt av värme (-29 procent) och el (-6 procent). Minskningen ses över hela fastighetsbeståndet med störst nedgång på Akademiska sjukhus-området.

Den stora minskningen beror på fokuserad driftoptimering av bland annat ventilation och värmesystem, men även installationer av energisnål belysning, tilläggsisolering av fastigheter samt energibesparande investeringar i exempelvis nya fläktaggregat och pumpar.

Figur 8: Energianvändning för Region Uppsalas fastigheter.⁸

Miljömål – Förnybar elenergi

År 2018 ska den egna produktionen av förnybar elenergi motsvara 2 procent av den totala mängden inköpt elenergi.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Region Uppsala har en installerad och driftsatt solcellsanläggning på Akademiska sjukhusområdet. Under 2017 påbörjades även installationen av ytterligare 2500 m² solceller inom Region Uppsala. Tillsammans kommer dessa generera el

⁸ Ytan är bruksarea. Värmen är klimatkorrigerad.

motsvarande cirka 1 procent av den totala elkonsumtionen. Under 2018 väntas ytterligare sex anläggningar driftsättas vilket kommer att generera ytterligare 1 procent av den totala elkonsumtionen.

Förbrukningsvaror

Miljömål – minska användningen av förbrukningsvaror

År 2018 ska användningen av förbrukningsvaror på Region Uppsalas minskningslista minskat med 15 procent, i jämförelse med år 2014.

Resultat: Målet går åt rätt håll men för långsamt. På minskningslistan finns tio produkter och för sju av dessa har inköpen minskat med mellan 11 procent och 57 procent under år 2017 jämfört med år 2014. De produkter som har minskat är engångsmuggar av plast, 70 liters sopsäckar, medicinbägare av plast, britspapper, kaffeskedar, matskedar och tvättlappar i skumplast. Se resultat i tabell 3. Dessvärre motsvarar de endast 13 procent av inköpen vilket gör att minskningen blir lägre än förväntat.

Beställningar av produkter på minskningslistan har gått ned i antal men tyvärr har koldioxidutsläppen från produkterna ökat mellan 2014 och 2017. Koldioxidutsläpp från produkter på minskningslistan är något lägre än 2016 men totalt sett har utsläppen ökat från 306 ton år 2014 till 336 ton år 2017.

Detta beror till största delen på en fortsatt ökad användning av undersökningshandskar. Undersökningshandskar står för en stor andel av koldioxidutsläppen eftersom handskanvändningen är så pass stor. En förändring i användningen med några få procent ger därför en stor effekt. En handskdag genomfördes i slutet av 2016 för att uppmärksamma den ökade handskanvändningen och under 2017 har information om handskanvändningen gått ut till verksamheterna vid miljöombudsträffar, miljönätverksträffar, utbildningar och informationsmaterial.⁹

Tabell 3: Förändring i inköpsstatistik av produkterna på minskningslistan mellan åren 2014 – 2017.

Förbrukningsvaror på Region Uppsalas minskningslista	Antal 2014	Antal 2017	Förändring antal (st,kg)	Förändring 2014-2017 i %
Plastmuggar	2 195 260	947 100	-1 248 160	-57%
Soppåsar 30 l	1 889 600	2 002 100	112 500	6%
Sopsäckar 70l	57 575	47 525	-10 050	-17%
Medicinbägare	1 104 820	939 420	-165 400	-15%
Kompressuppsamlare	9 400	10 200	800	9%
Britspapper	20 364	18 173	-2 191	-11%
Undersökningshandskar	15 758 058	16 848 700	1 090 642	7%
Kaffeskedar	398 200	253 850	-144 350	-36%
Matskedar	22 000	19 200	-2 800	-13%
Tvättlappar i skumplast	824 400	690 075	-134 325	-16%
Totalt hela Region Uppsala	22 279 677	21 776 343	-503 334	-2%

⁹ Handskdagen genomfördes i december 2016 och riktade sig till alla anställda inom Region Uppsala och hade fokus på alla delar som berör handskanvändning; hygien, miljö, dermatologi och upphandling för att kunna ge en helhetsbild utifrån alla perspektiv kring handskar.

Hälsosam och giftfri miljö

Vår hälsa är beroende av en robust och anpassningsbar miljö med bland annat frisk luft och rent vatten. Region Uppsala arbetar kontinuerligt vidare med att minska utsläppen genom hela livscykeln, från upphandlingsfasen genom användarfasen och när produkter ska avyttras. Miljökemister ställer krav vid prioriterade upphandlingar och det genomförs ett gediget arbete för att minska arbetsmiljö- och miljöeffekter vid hantering av läkemedel, andra kemiska ämnen och förbrukningsvaror.

Kemikalier

Miljömål – Avvecklingslista

År 2018 ska minst 10 procent av kemikalierna på Region Uppsalas avvecklingslista ha fasats ut.

Resultat: Målet har gått rätt håll men inte tillräckligt fort. Under 2016 upphandlades ett nytt kemikaliehanteringssystem och detta system har under 2017 implementerats till stor del. Byte av kemikaliehanteringssystem har försvårat möjligheterna att följa upp en avvecklingslista på ett konsekvent sätt. Region Uppsalas avvecklingslista kommer därför att revideras först då det nya kemikaliehanteringssystem är infört fullt ut.

Parallellt fortsätter Region Uppsala att arbeta aktivt med kemikaliefrågorna inom olika områden. Exempel på åtgärder som genomförts under 2017 är:

- Utbildning av miljöombud och chefer i det nya kemikaliehanteringssystemet
- Utrensning av gamla kemikalier och kemiska produkter
- Utbildningspaket för särskilt allergiframkallande produkter framtaget

Miljömål – Ftalatfria förbrukningsartiklar

År 2018 ska användningen av ftalatinnehållande¹⁰ förbrukningsartiklar ha minskat med 20 procent jämfört med år 2014.¹¹

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Förbrukningen av ftalatinnehållande artiklar har minskat med 44 procent jämfört med år 2014, se tabell 4 nedan.

Anledningen till att målet går åt rätt håll är Varuförsörjningens fortsatta arbete med att ställa miljökrav vid upphandlingar. Detta har resulterat i att ftalat-fria alternativ har upphandlats vid flera upphandlingar av storvolymsprodukter under de senaste åren, till exempel vingkanyler, tryckplåster, narkosmasker och narkosslangar.

¹⁰ Ftalater är en grupp ämnen som används som mjukgörare i plaster och gummi. Ämnena kan läcka ut ur materialen och tas upp av kroppen. Några ftalater är bland annat misstänkt hormonstörande och kan göra det svårare att få barn.

¹¹ Målet avser en minskning med 20 procent av mängden kemikalier och antalet hanteringsställen (platser) inom Region Uppsala.

För 2017 har miljöinformation om 99,7 procent av lagerlagda¹² förbrukningsartiklar kunnat hämtas ur Varuförsörjningens databaser. Det är tack vare denna unika ftalat-statistik som Varuförsörjningens medarbetare har kunnat identifiera särskilt viktiga produktgrupper att fokusera på i arbetet med att hitta fungerande ftalatfria alternativ¹³.

Tabell 4: Ftalater i förbrukningsartiklar, förbrukning inom Region Uppsala 2014 – 2017.

Statistikuppgifter förbrukning inom Region Uppsala helår	2014	2015	2016	2017	Förändring 2014–2017
Totalt antal förbrukade artiklar	111 474 434	109 523 378	109 254 329	108 995 649	-2 %
Antal artiklar fria från ftalater	109 481 874	107 916 208	108 188 432	108 092 477	-1 %
Ftaltinnehållande artiklar	998 968	992 458	588 694	563 677	- 44 %
Antal artiklar utan uppgifter	993 592	614 712	477 203	339 495	-66 %

Miljömål – Byggmaterial

År 2018 ska andelen A- och B-klassade byggmaterial per projekt vara minst 90 procent.

Resultat: Utfallet är i linje med Region Uppsalas övergripande miljömål - men målet är ej helt uppfyllt. Vid utgången av 2017 var 80 procent av byggmaterialen A- och B-klassade i SundaHus.

¹² Detta gäller de förbrukningsartiklar som levereras via Mediq. För de artiklar som beställs direkt från leverantörer finns i dagsläget inga sådana uppgifter registrerade.

¹³ Detta sker alltid i avvägning mot andra krav som till exempel patientsäkerhet.

Läkemedel

Miljömål – Läkemedel med stor risk för miljöpåverkan

År 2018 ska utsläpp av läkemedel med stor risk för miljöpåverkan ha minskat jämfört med 2014.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll för de läkemedelssubstanser/läkemedelsgrupper som finns på listan över läkemedel med stor risk för miljöpåverkan, sett till hela länets användning i relation till antal invånare¹⁴. Vid utgången av 2017 hade antalet definierade dygnsdoser per 1000 invånare och dag för de målsatta substanserna minskat. I Uppsala län är förskrivningen av dessa substanser betydligt lägre än genomsnittet i riket. Se tabell 5 nedan. Den huvudsakliga anledningen till att målet gått åt rätt håll är att arbetet med målsatta substanser är väl inarbetat i befintliga läkemedelsrekommendationer och verksamhetsuppdrag samt att informationsinsatser har genomförts till förskrivare. Det börjar även bli nationellt välkänt bland förskrivare att diklofenak inte är bra ur miljösynpunkt och att det finns likvärdiga alternativ.

Sett enbart till antal dygnsdoser på enskilda förvaltningar så har användningen minskat för både diklofenak och kinoloner. En liten ökning av fluorokinoloner syns på Hälsa och habilitering (som inte jämförs med basåret 2014 utan istället med år 2016 – detta på grund av att Hälsa och Habilitering inte hade någon förskrivande verksamhet under 2014) men denna ökning kan sannolikt förklaras av en ökad produktion.

Tabell 5: Förskrivning av definierade dygnsdoser per 1000 invånare och dag av målsatta substanser, Uppsala län och riket.

	Diklofenak			Fluorokinoloner		
	2014 (DDD/TIND)	2017 (DDD/TIND)	Förändring (DDD/TIND)	2014 (DDD/TIND)	2017 (DDD/TIND)	Förändring (DDD/TIND)
Uppsala län	5,11	2,62	- 2,49	0,74	0,58	- 0,16
Hela riket	6,18	4,24	- 1,94	0,69	0,63	- 0,06

Tabell 6: Förskrivning av definierade dygnsdoser av målsatta substanser på förvaltningsnivå. Hälsa och habilitering hade ingen förskrivande verksamhet 2014, då verksamheten förändrats. Jämförs här med 2016 istället.

	Diklofenak			Fluorokinoloner		
	2014 (antal DDD)	2017 (antal DDD)	Förändring	2014 (antal DDD)	2017 (antal DDD)	Förändring
Akademiska	97 631	58 223	-40,4%	44 072	38 207	-13,3%
Lasarettet i Enköping	20 800	8 110	-61,0%	4 563	4 541	-0,5%
Primärvården	225 558	141 504	-37,3%	16 704	15 156	-9,3%
Hälsa och Habilitering (jfr. 2016 - 2017)	1 831	1 307	-28,6%	774	815	5,3%

¹⁴ Identifierade läkemedel där utsläpp kan minskas med hjälp av minskad förskrivning är diklofenak (smärtstillande) och fluorokinoloner (bredspektrumantibiotika).

Miljömål – Antibiotikarecept

År 2018 ska antalet uthämtade antibiotikarecept inte överstiga 250 recept per 1000 invånare och år¹⁵.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll, men inte tillräckligt fort. Antalet uthämtade antibiotikarecept har minskat med drygt 3 procent under 2017 till 299 antibiotikarecept per 1000 invånare i Uppsala län, se tabell 7. Jämfört med riket i stort ligger Uppsala län för första gången under genomsnittet i Sverige som under 2017 var 309 recept per 1000 invånare. Uppsala ligger som nummer 13 (tidigare plats fem) i listan över landsting/regioner i Sverige som skriver ut flest antibiotikarecept per 1000 invånare. Närheten till specialiserad vård bidrar troligtvis till att förskrivningen ligger relativt högt. Mycket av den sjukvård som alltid kräver behandling med antibiotika bedrivs i Region Uppsala.

Den huvudsakliga anledningen till att målet gått åt rätt håll är att det nationella arbetet för att minska antibiotikaförskrivningen samt att Region Uppsala har ett mål om att minska förskrivningen av en viss typ av antibiotika – kinoloner i det miljöprogram som infördes 2015. I Sverige bedrivs idag även mycket arbete med STRAMA (Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning) för att minska antibiotikaförskrivningen och det har blivit mer uppmärksammat med resistensproblematik och läkemedels negativa effekter i miljön.

Tabell 7: Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare, Uppsala län och riket.

	2016 (recept/1000 invånare och år)	2017 (recept/1000 invånare och år)	Förändring (%)
Riket	323,8	308,9	-4,6
Uppsala län	317,7	299,2	-5,8

¹⁵ Nationellt miljönyckeltal för Sveriges landsting och regioner.

Miljömål – Medicinska gaser

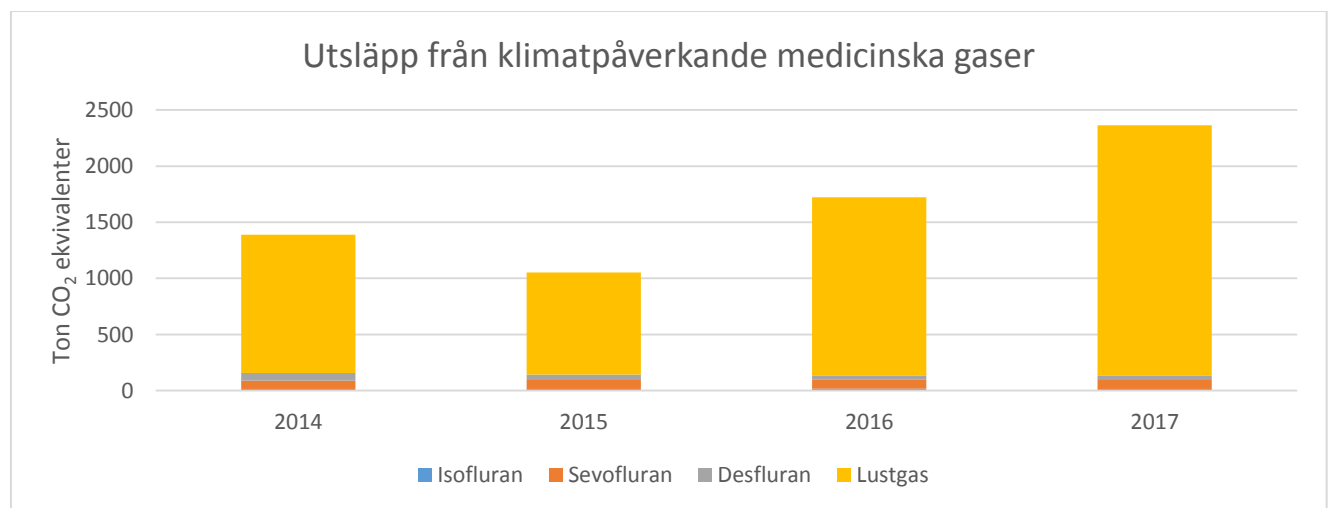
År 2018 ska utsläppen av klimatpåverkande medicinska gaser vara 50 procent lägre än 2014¹⁶.

Resultat: Målet har gått åt fel håll. Vid utgången av år 2017 hade utsläppen av klimatpåverkande sövningsgaser ökat med 70 procent jämfört med 2014. Se Figur 9 för jämförelse mellan åren 2014–2017.

Det är framförallt utsläppen av lustgas som har ökat under 2017 och detta beror på att mer lustgas köptes in än tidigare år. Statistiken grundar sig på inköpta mängder av gaserna och vi är därför beroende av leverantörens statistik. Under 2017 har en utredning gjorts om möjligheterna att göra en flödesmätning på framförallt lustgasflödet men detta är svårt att genomföra praktiskt då det aldrig är något jämnt flöde utan hela tiden stötvis. Fortsatt utredning av detta pågår under 2018. Lustgasdestruktorerna har dock fungerat som avsett under 2017 efter driftstoppet under 2016. Mellan 92 och 98 procent av lustgasen har destruerats per månad under 2017.

En annan orsak till att vi inte närmar oss målet är att den teknik för rening av anestesigaser som förväntats komma ut på marknaden under innevarande miljöprogram dröjer, men förberedelser görs vid bygget av nya J-huset på Akademiskas sjukhusområde för att kunna koppla in anestesigasrening när möjlighet ges. De olika anestesigaserna har olika stor klimatpåverkan och resultatet har därför räknats om till koldioxidekvivalenter.

Figur 9: Utsläpp av koldioxidekvivalenter från medicinska gaser 2014–2017.

¹⁶ Lustgas och sövningsgaserna sevofluran, isofluran och desfluran.

Livsmedel och textilier

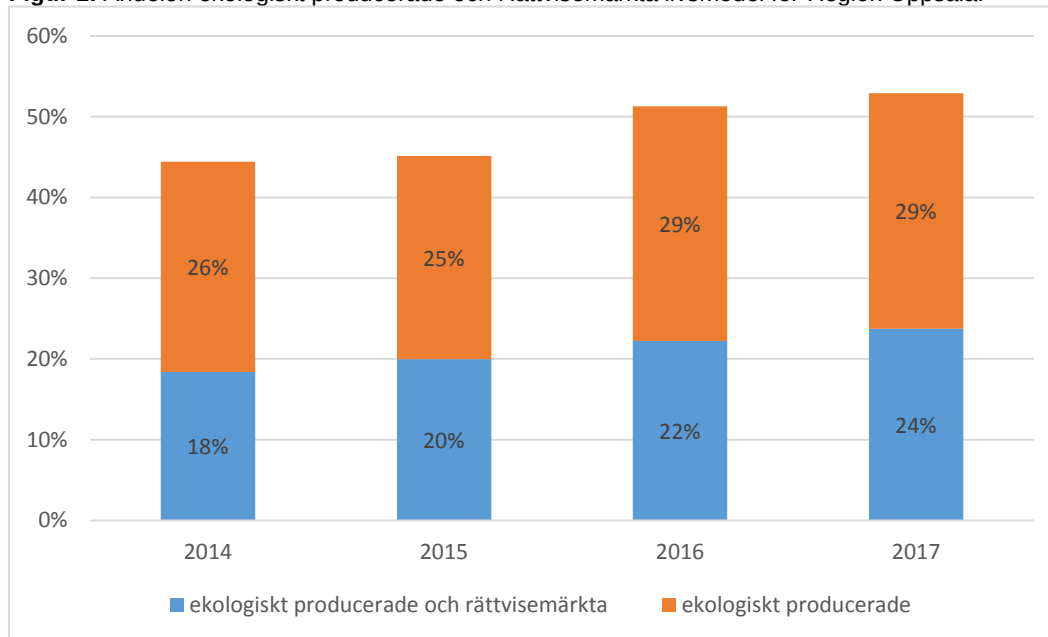
Miljömål – Ekologiska livsmedel

År 2018 ska andelen ekologiskt producerade livsmedel vara minst 50 procent av det totala inköpsvärdet i kronor räknat av de livsmedel som Region Uppsala köper.

Resultat: Målet har redan uppnåtts. Vid utgången av år 2017 var 52 procent av livsmedlen ekologiska, se Figur 10.

Den huvudsakliga anledningen till att målet har gått åt rätt håll är att andelen ekologiska livsmedel från Region Västmanland (Region Uppsalas huvudleverantör av patientmat) är 44 procent. Andelen ekologiska livsmedel vid Lasarettet i Enköping var 37 procent, Wik folkhögskola och slott/konferens hade 48,5 procent ekologiska livsmedel år 2017. Dessutom var allt kaffe inom Region Uppsala är KRAV-märkt. I de kostupphandlingar som är aktuella används tillämpliga delar av Upphandlingsmyndighetens kriterier för att ställa krav om god djurvelfärd.

Figur 1: Andelen ekologiskt producerade och Rättvisemärkta livsmedel för Region Uppsala.

Miljömål – Etiska/sociala krav livsmedel

År 2018 ska andelen livsmedel som har producerats enligt Rättvisemärkt eller liknande etiska och sociala godtagbara förhållanden vara minst 20 procent av det totala inköpsvärdet i kronor räknat.

Resultat: Målet är uppnått. Vid utgången av år 2017 var 23,7 procent av livsmedlen producerade enligt Rättvisemärkt eller liknande etiska och sociala godtagbara krav, se Figur 10.

Den huvudsakliga anledningen till att målet gått åt rätt håll är att andelen Fairtrade-kaffe från kaffeleverantör har ökat, vilket var ett krav vid upphandlingen av kaffeautomater.

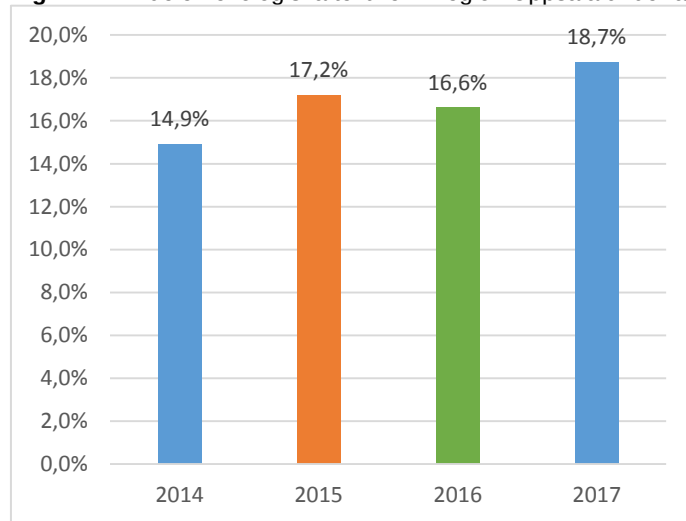
Miljömål – Textilier

År 2018 ska andelen ekologiskt producerade textilier¹⁷ vara minst 20 procent av de textilier som Region Uppsala använder via tvätteritjänst.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. Vid utgången av år 2017 var andelen ekologiska textilier 18,7 procent av den totala textilstocken, se Figur 11. Region Uppsalas totala omsättning av textilier har ökat under 2017 vilket medför att andelen ekologiska kläder minskar. Tillskott av andelen ekologiska textilier sker i takt med att uttjänta textilier kasseras och byts ut mot ett ekologiskt alternativ.

Åtgärder för att öka andelen ekologiska textilier startade 2012 då ett nytt avtal för tvätteritjänster trädde i kraft. Andelen ekologiska textilier har sedan dess i stort ökat. Andelen ekologiska textilier förutspås öka kommande år. I ett nytt avtal för tvätt- och textilservice har krav ställts så att målet för ekologiska textilier kommer nås. För vissa textilslag som draglakan, handdukar och babykläder uppgår redan den ekologiska andelen till 100 procent. Det innebär att om en fortsatt ökning av andelen ekologiska textilier ska vara möjlig så behöver fler textilprodukter ersättas med ekologiska alternativ. Möjliga tillskott till det ekologiska sortimentet är påslakan, täcken och patientkläder, men tillgången på marknaden är begränsad.

Figur 11: Andelen ekologiska textilier i Region Uppsala under åren 2014–2017.

¹⁷ De miljökrav som ställs på ekologiskt producerade textilier innebär att krav ställs såväl vid odling som vid produktion (färgning med mera).

Hållbar och effektiv resursanvändning

Under åren 2015–2018 byggs en betydande del av Akademiska sjukhusområdet om och det finns stora möjligheter att ”göra rätt från början”, så att byggnaderna och omgivningarna skapar läkande miljöer och bidrar till biologisk mångfald.

Miljöanpassade fastigheter

Miljömål – klassning enligt miljöbyggnad

År 2018 ska nyproducerade och större ombyggnationer av landstingets fastigheter som sker mellan åren 2015–2018 vara klassade enligt Miljöbyggnad eller motsvarande.

Resultat: Under 2017 har 100-huset (nybyggnation) certifierats enligt Miljöbyggnad Guld.

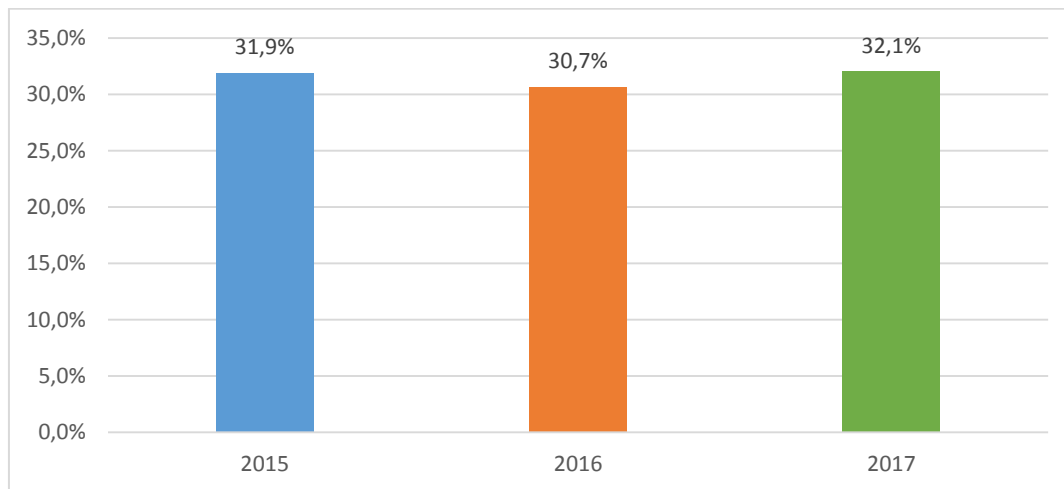
Avfall

Miljömål – Materialåtervinning

År 2018 ska andelen materialåtervunnet avfall ha ökat till minst 35 procent av den totala avfallsmängden.

Resultat: Resultatet visar att jämfört med 2016, 2015 och 2014 har Region Uppsalas sjukhus (Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping) ökat andelen materialåtervunnet avfall något, se tabell 8 och figur 12. Detta beror till stor del på att mängden brännbart avfall har minskat, vilket gör att andelen materialåtervunnet avfall ökar. Mängden insamlad elektronikskrot 2017 har också en stor påverkan på resultatet. Den stora ökningen av insamlad elektronikskrot beror på att Region Uppsala upphandlat ny leverantör för kasserad datorutrustning. I samband med leverantörsskiftet rensades stora mängder elektronikskrot ut.

Figur 12: Andelen materialåtervunnet avfall vid Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping för åren 2015–2017.

Miljömål – Avfallsminskning

År 2018 ska den totala mängden avfall vara lägre än år 2014.

Resultat: Mängden avfall har minskat både vid Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping jämfört med 2014 års volymer. Det ska dock noteras att en samlad upphandling av hämtning och behandling av källsorterat avfall från Region Uppsala gjordes i slutet av 2015. I och med den upphandlingen har mer tillförlitlig statistik kunnat inhämtas under 2016 och 2017. I princip samtliga schablonberäkningar från tidigare år har ersatts av faktiska siffror.

Tabell 8: Total generad avfallsmängd för åren 2014 - 2017 vid Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.

Område	2014	2017	Differens 2014-2017
Akademiska sjukhuset	3 015 452	2 805 279	-210 173
Lasarett i Enköping	224 789	200 077	-24 712
Totalt sjukhusen	3 240 241	3 005 356	-234 885

Biologisk mångfald

Genom Upplandsstiftelsen verkade huvudmännen Region Uppsala och Uppsala läns kommuner för att bevara och vårda den biologiska mångfalden. Upplandsstiftelsen främjar också möjligheterna för länets invånare att vistas i naturen. För mer information, se <http://www.upplandsstiftelsen.se/>

Miljömål – Biologisk mångfald

År 2018 ska Upplandsstiftelsen bidra till att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i länet.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll. För att uppnå målet till år 2018 har åtgärder fastställts och dessa samt en beskrivning av vad som uppnåtts under år 2017 finns beskrivet nedan:

- *Ytterligare fyra naturområden med höga naturvärden och rekreationsvärden ska fredas långsiktigt.*
Under året har två områden köpts in och därmed fått ett långsiktigt skydd; Björns skärgård (Tierps kommun) och Örsätraskogen (Uppsala kommun). Björns skärgård utgörs av ett drygt 2000 hektar stort skärgårdsområde längst upp på Hållnäs-kusten. Örsätraskogen är ett 16 hektar stort område med äldre barrskog och Linnéstigen passerar genom området. Under åren 2015 - 2017 har därmed fem områden med höga naturvärden långsiktigt fredats (Grönlundsbacken, Ekeby-Ånge, Högmokällan, Örsätraskogen och Björns skärgård).
- *Ytterligare 400 hektar biologiskt värdefull ängs- och hagmark ska ställas i ordning.*
Under 2017 har totalt ca 78 hektar nya slåtterängar och hagmarker restaurerats och ställts i ordning i länet, och börjat skötas med bete eller slåtter. Arealen fördelas på cirka 71 hektar hagmarker med infört bete och cirka 7 hektar slåtteräng. Markerna ligger främst i kommunerna Östhammar, Tierp och Uppsala. Under åren 2015 - 2017 har därmed 352 hektar ängs- och hagmarker ställts i ordning. Åtgärden bedöms kunna uppfyllas till 2018.

Miljömål – Friluftsliv

År 2018 ska Upplandsstiftelsen stimulera allmänhetens friluftsliv, tillgängliggöra natur och verka för ett förebyggande folkhälsoarbete.

Resultat: Målet har gått åt rätt håll, men inte tillräckligt fort för alla åtgärder. För att uppnå målet till år 2018 har åtgärder fastställts, se dessa samt en beskrivning av vad som uppnåtts under år 2017 nedan:

- *ytterligare fem särskilt intressanta besöksmål (så kallade Smultronställen) ska ställas i ordning eller vidareutvecklas för till exempel funktionshindrade.*

Under 2017 har Upplandsstiftelsen byggt handikappanpassad toalett vid Rullsands camping samt i Källarbergets naturreservat. Ytterligare åtgärder till exempel en tillgänglighetsanpassad rastplats och anpassade grindar har också tillkommit för att göra Wikparkens natur mer tillgänglig. Åtgärden bedöms kunna uppfyllas till 2018.

- *ytterligare 25 kilometer vandringsleder och naturstigar ska göras tillgängliga.*
Under 2017 har totalt 2 km stig anlagts på ön Björn i Nordupplands skärgård och på strandnära klippor i Källarbergets naturreservat. Under åren 2015 – 2017 har därmed åtta kilometer vandringsled gjorts tillgänglig. Åtgärden kommer troligtvis kunna uppfyllas till 2018.
- *i samarbete med länets kommuner fastställa vilka naturområden som ska prioriteras i arbetet med att skydda natur och ta fram nya stigar, information och Smultronställen.*
Planering och prioriteringar tillsammans med kommunerna har skett inom arbetet med Smultronställen i naturen. Upplandsstiftelsen har även medverkat i planeringen och framtagande av underlag av nya naturreservat i flertalet av länets kommuner. Under året sjösattes hemsidan och appen Naturkartan som presenterar information om länets friluftsområden och naturreservat. Bakom Naturkartan står Upplandsstiftelsen, Länsstyrelsen, Biotopia och länets kommuner. Genom olika LONA-projekt¹⁸ har Upplandsstiftelsen och kommunerna i samverkan med föreningslivet arbetat att ställa iordning och tillgängliggöra besöksmål i naturen.
- *Wiks naturpark ska utvecklas ytterligare genom samarbete mellan Upplandsstiftelsen, landstinget (Kultur och bildning) och Uppsala kommun. Området lyfts fram som ett gott exempel på ett lättillgängligt naturområde för både biologisk mångfald och folkhälsa.*
Under 2017 har tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning stärkts i Wikparken genom en ny rastplats och mer tillgängliga grindar. Ett arbetslag bestående av personer med funktionshinder har börjat arbeta i parken.
- *genom Upplandsstiftelsen bidra till att långsiktigt säkerställa naturskoleverksamheten i kommunerna.*
Under 2017 har fem kommuner ordinarie naturskoleverksamhet. I ytterligare en kommun, Älvkarleby, drivs ett utomhuspedagogiskt projekt som stöds av Upplandsstiftelsen. Det är osäkert om åtgärden kommer att kunna uppfyllas till 2018.
- *genom Upplandsstiftelsen verka för att fler kommuner utvecklar naturskoleverksamhet för äldre elever, till exempel gymnasieelever.*
Även under 2017 har Rävstens stubby utnyttjats för lägerskoleverksamhet på

¹⁸ LONA-projekt står för den lokala naturvårdssatsningen och ska stimulera kommuners och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsengagemang.

gymnasienivå. Kontakt har tagits med Regionen Uppsalas projekt #jagmed för att diskutera möjligheter till samverkan.

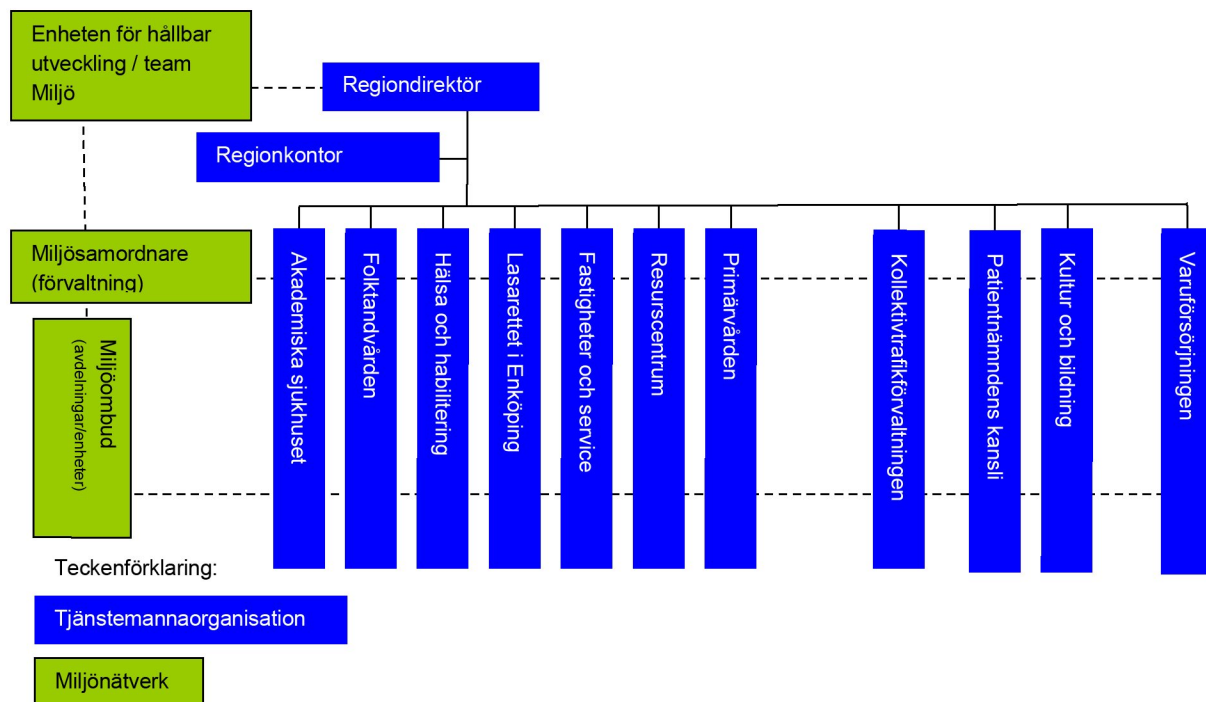
En miljöcertifierad organisation

Hela organisationen är certifierad enligt ISO 14001:2004¹⁹ sedan 2005. Ett miljöledningssystem ställer krav på att miljöarbetet hela tiden ska minska verksamhetens miljöpåverkan på ett så effektivt som möjligt. Det innebär att alla verksamheter kontrollerar efterlevnad av miljölagar och att miljöarbetet hela tiden förbättras, genom landstingets policy, vision och miljömål.

Miljöledningssystemet ger stöd för styrning, resurstillsättning, genomförande, uppföljning, redovisning av miljöresultat och sökande efter förbättringsmöjligheter. Miljöcertifieringen innebär dessutom att utomstående revisorer granskar miljöarbetet och systemet en gång i halvåret för att säkra att miljöarbetet ständigt blir bättre och sker på ett systematiskt sätt.

Miljöledningssystemet gäller hela tjänstemannaorganisationen. Systemet täcker inte in stiftelser och bolag där Region Uppsala fungerar som delägare. Entreprenörers, leverantörers och hyresgästers miljöarbete styrs till viss del via avtal. I Figur 13 visas en bild av hur miljöarbetet inom Region Uppsala var organiserat under 2017. Ansvaret följer linjeorganisationen och ett miljönätverk finns för att hjälpa linjen att se till att miljöarbetet fungerar.

Figur 13: Region Uppsalas organisation av miljöarbetet under år 2017.

¹⁹ ISO 14001:2004 är en internationell standard för miljöledningssystem.

Minskad miljöpåverkan genom hållbar upphandling

Region Uppsala upphandlar årligen varor och tjänster för cirka fyra miljarder kronor. Alla upphandlingar bedöms utifrån miljömässiga och sociala kriterier. I många upphandlingar ställs allmänna miljökrav, exempelvis på producentansvar samt förbud och begränsningar av miljö- och hälsofarliga ämnen. Vid upphandlingar där varan eller tjänsten har en stor miljöpåverkan eller tydlig koppling till socialt ansvar ställs fördjupade krav. De fördjupade miljökrav som ställs utgår från miljöpåverkan under hela livscykeln och kan exempelvis reglera att vissa kemikalier inte får ingå i produkten, att produkten ska vara ekologiskt producerad, ge upphov till lite och ofarligt avfall, en god djurhållning eller att fordon ska vara miljöklassade. De fördjupade miljökraven i upphandlingarna resulterar ofta i vinster för både miljö och ekonomi. Som stor kund kan Region Uppsala påverka utbudet på marknaden i en miljöanpassad riktning. Miljökraven som ställs i Region Uppsalas upphandlingar är därför viktiga verktyg för att nå miljömålen. Under 2017 har fördjupade miljökrav ställts i upphandling av bland annat återtag av IT-utrustning, skadedjursbekämpning, patientsängar, värmepåsar och avancerad medicinteknisk utrustning.

Socialt ansvar i samband med upphandling

Region Uppsala verkar även för att de produkter och tjänster som köps in är framställda under socialt hållbara och ansvarsfulla förhållanden. Många av de produkter som upphandlas framställs hos underleverantörer i fattiga länder där det finns risk att mänskliga rättigheter och trygga arbets- och levnadsvillkor åsidosätts.

Region Uppsala samarbetar med övriga regioner och landsting för hållbar upphandling. Arbetet utgår från en gemensam uppförandekod samt kontroll av efterlevnad, där en expertgrupp och styrgrupp årligen beslutar vilka avtal/avtalsområden som ska följas upp och vilken organisation som ska ansvara för uppföljningen.

I de produktionsområden där störst risk identifieras för överträdelser mot sociala krav sker urvalet för avtalsuppföljning och revisioner. Eftersom många leverantörer levererar varor och tjänster till samtliga regioner och landsting blir detta arbete både effektivt och kostnadsbesparande jämfört med om varje landsting/region skulle genomföra egna uppföljningar. Uppsala tillhör grupp B som tillsammans med Region Gävleborg, Landstinget Dalarna och Landstinget Västmanland ansvarar för uppföljning av livsmedelsavtal. Under 2017 har nätverket genomfört 38 kontorsrevisioner.

Region B har genomfört sex revisioner med upphandlade livsmedelsentreprenörer. Dessutom har tre på-plats-revisioner genomförts vid tillverkning av läkemedel och livsmedel i Indien och Thailand.

**Vill du veta mer om Region Uppsalas miljöarbete? Vi berättar
på www.regionuppsala.se/miljo**

Hela Region Uppsala är miljöcertifierat sedan 2005.